

ISSIQXONA ISHCHILARINING MEHNAT FAOLIYATINI O'RGANISH

Xojimatova Gulnozaxon Turg'unboy qizi
Andijon mashinasozlik instituti, talaba

Abstrakt: Bugungi kunda issiqxonada faoliyat yuritayotgan, ya'ni mehnat qilayotgan ishchilarning ishchi holati va ularga yaratilgan shart-sharoitlar, shu bilan birgalikda ularning mehnat qilayotgan xududidagi yaratilgan shart-sharoitlarni o'rganish, qulayliklar yaratish va mehnat unumdorligini oshirish haqida fikr-mulohazalar yuritilgan. Ishchilarning mehnat qoidalarida belgilangan talablarga mos holatda ishlashi, shu bilan birgalikda ish hajmi, ularga beriladigan moddiy hamda ma'naviy ko'maklarning yetarli darajada ekanligini o'rganish muhim ahamiyat kasb etad.

Kalit so'zlar: *issiqxonalar ishchilari, xavf, ish muhiti, gender tenglik, pestitsitlar.*

Kirish

Issiqxonalarda ish beruvchilar, shartnoma tuzilmasi bilan ish faoliyatini amalga oshirishadi. Bu shartnoma olmagan holatda, ish beruvchilar besh oydan uzun muddatdagina ishlay oladilar [1]. Issiqxonalarda ish faoliyati O'zbekistonning turli hududlarida amalga oshiriladi. Misol uchun, Paxtaobod tumanida innovatsion issiqxonalar faoliyati bilan tanishilgan shuningdek, Yangiariq tumanidagi Yan Tex Invest mas'uliyati cheklangan jamiyat faoliyati bilan ham tanishilgan. Issiqxonalarda ish faoliyati davomida haroratni boshqarish ham muhim ahamiyat kasb etadi. Issiqlik izolyatsiyasi ish faoliyatini yaxshilash uchun, chuqur qish mavsumida yomg'ir va qor ishlatiladi. Issiqxonalarda ish faoliyati o'ziga xos xavfsizlik talablari ham mavjud. Shohobchalarining, restoranlarning ko'payishi issiqxonalar faoliyatini ham intensiv qiladi [2-3]. Bu esa xodimlarining ish faoliyatini yengilliklarga olib keltirishi mumkin. Issiqxonalarda ish faoliyati haqida ko'proq ma'lumot olish uchun avvaldan tadqiqotlar va o'rganishlar amalga oshirilgan. Bu tadqiqotlar issiqxonalarda ishlovchi ishchilarning xavfsizlik holati, salomatlik muammolari va xavfsizlik sohasidagi yangiliklarni o'z ichiga oladi [4]. Tadqiqotlar va o'rganmalar issiqxonalarda ishlovchi ishchilarning xavfsizlik holatini o'rganishga yordam beradi.

Issiqxonalar ishchilari: Ish muhiti va sog'liq uchun xavflar

Issiqxonalar xodimlari o'simliklarning o'sishi uchun ideal sharoitlarni saqlash va issiqxonalarning uzluksiz ishlashini ta'minlashda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Ular o'simliklarni parvarish qilish va issiqxonani saqlash bilan bog'liq turli vazifalar uchun mas'uldirlar. Issiqxonada ishlash ishchilarga ma'lum sog'liq uchun xavf tug'dirishi mumkin [5]. O'simlik mahsulotlari va pestitsidlarga ta'sir qilish teri, nafas olish va mushak-skelet tizimining kasalliklariga olib kelishi mumkin. Bundan tashqari,

Issiqxona ishi ishchilarning nafas olish sog'lig'iga ta'sir qilishi mumkinligini ko'rsatadigan dalillar mavjud [6-7]. Issiqxona ishchilari ushbu xavflarni minimallashtirish uchun zarur choralarni ko'rishlari va xavfsizlik qoidalariga rioya qilishlari muhimdir.

Gender taqsimoti va salomatlik natijalari

Ba'zi hududlarda issiqxona ishchilarining katta qismini ayollar tashkil qiladi. Ammo shuni ta'kidlash kerakki, issiqxonada ishlash bilan bog'liq sog'liq va xavflar erkak va ayol ishchilarga ta'sir qilishi mumkin. O'zbekiston Respublikasi Suv xo'jaligi vazirligi tomonidan taqdim etilgan ma'lumotlarga ko'ra, issiqxonalarda gender tenglik bo'yicha ishlar amalga oshiriladi. Boshqa manbalardan ham gender tenglik haqida ma'lumotlarga o'rnatilgan. Misol uchun, bir manbada Tuproqqal'a tumani IIB HPB xotin-qizlar milliy tanlovining viloyat bosqichi bo'lib o'tganligi haqida ma'lumot berilgan. Bunday manbalardan olingan ma'lumotlar issiqxonalardagi gender tenglik haqida umumiy tasavvur berishga yordam beradi. Boshqa ma'lumotlar va tadqiqotlar bilan birgalikda, issiqxonalardagi gender tenglik haqida to'liqroq va tafsilotli ma'lumotlarga ega bo'lish mumkin.

Pestitsidlarning kasbiy ta'siri

Pestitsidlardan foydalanish issiqxonada keng tarqalgan amaliyotdir. Issiqxona ishchilari ish paytida pestitsidlarga ta'sir qilishi mumkin, bu esa uzoq muddatli sog'liq uchun ta'sir ko'rsatishi mumkin. Issiqxona ishchilarining salomatligi va xavf-xatarlarini baholash uchun bir nechta tadqiqotlar o'tkazildi. Ushbu tadqiqotlar turli jihatlariga, jumladan, reproduktiv salomatlik natijalari, nafas olish organlari salomatligi, mikroorganizmlar va aeroallergenlarga ta'sir qilish va DNKning shikastlanishiga qaratilgan. Pestitsidlarning kasbiy ta'siri, umumiy populyatsiyadagi biologik ko'rsatkich darajasini ko'rsatmaydigan qiymatlarga asoslanadi. Pestitsidlarning ta'siri bilan bog'liq salomatlik ta'siri, teri bilan aloqada bo'ladi. Pestitsidlarning kasbiy ta'siri asosan o'simliklar va hayvonlar guruhlarini o'ldirish uchun mo'ljallangan kimyoviy moddalar uchun ishlatiladi. Pestitsidlarning bir nechta turlari mavjud va kasbiy sog'liq muammolari tufayli zararkunandalarning ko'p bo'lishi mumkin.

Xulosa

Ushbu mavzuni o'rganish jarayonida ko'plab ma'lumotlarga ega bo'ldim. Issiqxona ishchilarning mehnat faoliyati hamda ularga yaratilgan shart va sharoitlar, gender tengligi hamda ish taqsimoti, shu jumladan issiqxona ishchilari o'simliklarning o'sishi uchun maqbul sharoitlarni saqlashda muhim rol o'ynaydi. Biroq, ularning ish muhiti ularni sog'liq uchun ma'lum xavflarga, jumladan pestitsidlar va boshqa o'simlik mahsulotlariga ta'sir qilishi mumkin. Issiqxona ishchilari o'zlarining sog'lig'i va xavfsizligini to'g'ri xavfsizlik protokollariga rioya qilish va himoya vositalaridan foydalanish orqali birinchi o'ringa qo'yishlari muhimdir. Davom etayotgan tadqiqotlar

va tadqiqotlar issiqxona ishchilari duch keladigan salomatlik oqibatlari va xavf-xatarlarini tushunishimizga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. <https://srcyrl.xinhegreenhousefactory.com/info/how-to-raise-the-temperature-in-the-greenhouse-77826682.html>
2. Miraxmedov D.A. Avtomatik boshqarish nazariyasi. Oliy texnika o'quv yurti talabalari uchun darslik. - Toshkent, " O'qituvchi", 1993. - 285 b.
3. I.M.Maqmudova, A.T. Salohiddinov "Qishloq va yaylovlar suv ta'minoti", T-2002y
4. Boxan N.I. i dr. Sredstva avtomatiki i telemexeniki. – M.: Agropromizdat, 1992.
5. Boxan N.I., Nagorskiy Avtomatizatsiya mexanizirovannix protsessov v rasteniyevodstve. -M.; Kolos, 1982, 176 s.
6. <https://moyateplica.ru/>
7. Olimov Lutfiddin Omanovich. "A LOOK AT THE HISTORY OF ANTIMONY." *Journal of new century innovations* 23.4 (2023): 83-84.
8. Khojimatov Islombek Turg'unboy o'g'li. "INFLUENCE OF SILICON-BASED COMPOSITE MATERIALS ON SOME THERMOELECTRIC PROPERTIES." *Innovative Development in Educational Activities* 2.17 (2023): 46-52.
9. Umidbek Turg'unboy o'g'Li, Yoqubjonov Fayzulloh Tursunali o'g'li. "STUDY THE MICROSTRUCTURE OF COMPOSITE MATERIALS PRODUCED BY MIXING AL-SI PARTICLES." *Central Asian Academic Journal of Scientific Research* 2.7 (2022): 281-284.
10. Xojimatov Umidbek Turg'unboy o'g'li. "TECHNOLOGICAL EVALUATION OF GRAPHITE AND ITS PROPERTIES." *Journal of new century innovations* 27.6 (2023): 68-73.